

Färösamlingen

Peter Igelström

”Färöarna, ett litet land, vid öppna havet brant stupande, vid fjordar och sund ställvis kantat av beboeliga strandremsor.”²⁸⁷ Så poetiskt beskriver Ejnar Fors Bergström det lilla ö-landet halvvägs mellan Norge, Skottland och Island i artikeln ”Den färöiska boken och dess bakgrund”.

Bild 56 Ejnar Fors Bergströms exlibris.

Ejnar Fors Bergström (1892–1976) var en journalist med ett stort engagemang för nordiska frågor; Island och Färöarna inte minst. Han föddes i Stockholm men familjen flyttade när han var 15 år gammal till Helsingfors, där han tog studenten 1910.²⁸⁸ Tillbaka i Sverige blev han student vid Stockholms högskola, där han läste juridik och nationalekonomi. Efter studier och värnplikt började han arbeta som journalist. Som medarbetare i *Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning*, *Dagens Nyheter*, *Göteborgsposten* och *Svenska Dagbladet* var han känd för sina politiska reportage från Finland, Tyskland, USA och andra länder. Under finska vinterkriget 1939–1940 deltog han som frivillig civil tjänsteman och senare under andra världskriget var han verksam som stabsredaktör vid svenska Försvarsstaben och medredaktör till den anti-

nazistiska diktsamlingen *Nordens stämma* (1940).

Bergström besökte flera gånger Färöarna som journalist, första gången i samband med firandet av det isländska alltingets 1000-årsjubileum 1930. Under 1930-talet var han engagerad som verkställande ledamot i Samfundet Sverige-Islands styrelse, där han lärde känna och blev god vän med ordföranden Elias Wessén (se föregående specialsamling). Bergström kom att skildra både Island och Färöarna i en rad artiklar och skrifter. Med åren byggde han också upp en omfattande samling med böcker om Färöarna och dess kultur publicerade på färöiska och andra nordiska språk, främst danska. Samlingen, som lär sakna motsvarighet utanför Färöarna, spänner kronologiskt från år 1800 till 1976. Den omfattar ett brett urval färöisk litteratur, däribland verk av Heðin Brú (Hans Jacob Jacobsen, 1901–1975), som enligt Bergström var sin generations främsta färöiska prosaist och som även översatte några av Shakespeares

²⁸⁷ Ejnar Fors Bergström, ”Den färöiska boken och dess bakgrund”, i: *Kulturbilder från Färöarna: en bokutställning kring Ejnar Fors Bergströms donation* (1977), s. 1.

²⁸⁸ En kortfattad memoar återfinns i Ejnar Fors Bergström, *Minnen från ett händelserikt liv* (Vällingby: Samfundet Sverige-Island, 1983).

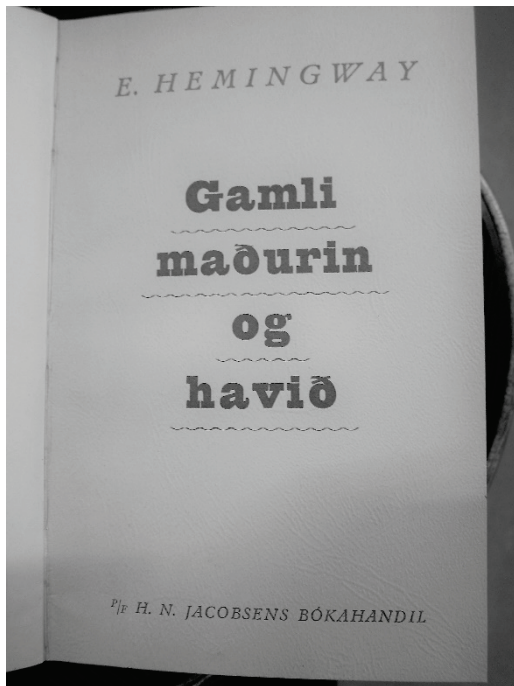

Bild 57 Hemingways *Den gamle och havet* i färöisk översättning.

pjäser till färöiska.²⁸⁹ En annan av de mest kända färöiska författarna, William Heinesen (1900–1991), skrev på danska. Samlingen innehåller även skönlitteratur översatt från andra språk, exempelvis Ernest Hemingways *Gamli maðurin og havið* (originaltitel: *The old man and the sea*) i översättning av Jacob Olsen. Som helhet omfattar Färösamlingen över 370 band, inberäknat tidskriftshäften och bundna årgångar.

Att Bergström valde att donera samlingen till Linköpings universitetsbibliotek har kopplats samman med faderns nära anknytning till Östergötland. Ejnars far, David Bergström, var nämligen född i Borensberg och hade tagit studenten i Linköping. Han var liberal politiker som hade varit civil krigsminister i en av Karl Staafs regeringar åren 1911–1914. Vidare hade han under professor Birger Nermans ledning

medverkat i utarbetandet av ett förslag om att inrätta ett universitet i Linköping, vilket David Bergström 1933 lade fram inför landshövdingen på Linköpings slott. Vid Ejnar Fors Bergströms död hade faderns dröm hunnit gå i uppfyllelse.

Samlingen donerades till Linköpings universitetsbibliotek hösten 1976. Året efter anordnade biblioteket en utställning kring Bergströms donation, *Kulturbilder från Färöarna*. Utställningen visades mellan den 28 februari och den 19 mars 1977 i C-huset på Campus Valla.²⁹⁰ En bibliografi över samlingen upprättades av Claes Hedman 1981 som en del av ett specialarbete vid Bibliotekshögskolan.²⁹¹

²⁸⁹ Ejnar Fors Bergström, *Den färöiska boken: en nordisk kulturinsats*, Dokumentation och data, skriftserie från Kungl. Biblioteket/Bibliografiska institutet 7 (Stockholm: Kungliga biblioteket, 1974), s. 49ff.

²⁹⁰ Linköpings universitetsbibliotek, *Verksamhetsberättelse 1976–1977*, Linköpings universitetsbibliotek, publikation nr 12 (Linköping, 1977), s. 8.

²⁹¹ Claes Hedman, *Färölitteratur: Ejnar Fors Bergströms samling*, Linköpings universitetsbibliotek, publikation nr 40 (Linköping: Linköpings universitetsbibliotek, 1983).